

KÖZEL ZEMLE

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

rad), 1924. október 18.

Cens.

21. szám

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 100 Lei,
fél évre 50 Lei, egyes szám 4 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta)
Református lelkészi hivatal, a hová a
láp szellemi részére vonatkozó min-
den közlemény küldendő. Kiadóhiva-
tal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdi-
nánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám
Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések
díja, reklamációk Konrád Géza címére
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő.

Közeledjünk!

Alakulás alatt álló egyházkerületünk va-
judó kérdése ismeretes mindnyájunk előtt.
Napról-napra érezhetjük az innen folyó anyagi
és erkölcsi károkat. Hány dolgunk nem halad;
hány ügy fennakadást szenved, mert nincs
kerület; vagy amelyre azt mondjuk: majd ha
megalakul a kerület. Nincs ami vagy aki fel-
lépjen a maga súlyával jól az iskolák ügyében.
De én most nem erről akarok csupán pár
gondolatot papírra vetni. Hiszen talán a próba
nem tart örökké. Vége lesz talán már várako-
zásunknak!

Én azért fogok most tollat, hagyha nincs
is meg a kerületünk, de vannak olyan ügyeink,
melyeket elintézhetünk — azt hiszem — a
nagy és erős erdélyi kerület segítségével.

Hiszen ha megalakulunk, egyek leszünk
a conventben és a zsinatban. Semmi sem
állja tehát útját annak, hogy egyes ügyeket
már most ne csináljuk meg együtt. Majd ki-
fejem, miket gondolok én. Ehez azonban
előbb szükséges a lelkek közeledése. Hadd
legyen természeti határ a Királyhágómellék,
— de ne legyen akadály a lelkek között. Egy
a hitünk, egy a fajunk, egy a sorsunk! Ha
előbb-utóbb csak egyek leszünk a convent és
a zsinat által, keressük mielőbb az összekötő
kapcsokat a szivekben, a lelkekben; aminek
útját nem állja semmi, keressük az intéz-
ményekben.

Én nem tudom, miért kell nekünk még
5 évi közös sors után is olyan hidegen és
ridegen állanunk egymás mellett, mint két ide-
genek; mintha mondom, a Királyhágó valami
válaszfal volna?! Hiszen a Királyhágó most
nem elválaszt, hanem összeköt. Egy sorsunk
van innen és túl levőknek.

Sorsunk, jövőnk, ebben sok-sok közös
érdekünk azt kívánja tehát tőlünk, hogy „Kö-
zeledjünk“ egymáshoz, mi erdélyi testvéreinkhez
s ők is mihozzánk! Ne álljunk egymástól távol,
hidegen! „Mit állottok, nézván a levegőbe?“

Mig kerület alakul, mig convent, zsinat meg-
lenne, addig is tehetünk mi közeledő lépéseket.

Ott van a **nyugdíjintézet** ügye. Az erdélyiek már megalakították, mi pedig azon töp-
rängünk, hogyan csináljuk meg azt? Egysze-
rűen fel kell kérni az erdélyi kerületet, hogy
minket is vegyen fel abba. Nem hiszem, hogy
ennek nagy akadálya lehetne. Hiszen az inté-
zet csak erősödik azzal, ha több tagjai lesz-
nek, több bevétele stb. Politikai akadálya nincs.

Viseljük
ugyanazon kötelezettségeket, mint odaát levő
lelkésztestvéreink. Egy félév alatt meglehet
csinálni. Megvan az első nagy anyagi, de egy-
üttal lelkikapocs is a közös nagy nyugdíjinté-
zetben, mely összekötne anyagilag, erkölcsileg.
Azt hiszem, hogy erdélyi testvéreink ettől ide-
genkednének. Nem hiszem, hogy később kétféle
nyugdíjintézet lenne.

Másik út lenne a közeledésre és egyesü-
lésre a **tűzbiztosítás** ügye, mely nálunk most
épen lejár. Az erdélyieknek saját biztosításuk
van, kerületi kezelésben. Én azt hiszem, hogy
ezt is készek lesznek ők megnyitni a mi egy-
házaink előtt. Ennek se gondolnám, hogy vol-
nának akadályai, bármi tekintetben. Ha van
önbiztosítás Erdélyben, úgy az is csak erősöd-
hetik, ha minél több egyház fizet bele. Fel-
becsüljük a mai viszonyok szerint épületeinket
s fizetünk az ő szabályaik szerint. Ártatlan
belkörü intézkedés. Mi csak nyerhetünk vele.
Ime egy másik nagy kapocs. Az egyházak
nagy összekötő kapcsa az erdélyi kerületi ön-
biztosításban! Méltó párja és folytatása lenne
az előbbinek. A nyugdíjintézet összekötne a
lelkészeket, az egyházi önbiztosítás pedig az
egyházakat. Még kilátásnak is szép és kecsegtető
az erdélyi lelkészek és egyházak kapcsola-
ta az említett intézményekben! Ezeket meg
lehet csinálni elismerés nélkül is. Hiszen ke-
rület van és ha helyettesekkel is, de működik,
csak az elismerés hiányzik. Ezek a dolgok
pedig égetően szükségesek, haladhatnak az el-
nem ismertett állapotban is. Ha túl nincs

akadály, megkérjük az adatokat, jóformán ott csinálják az adatok alapján.

A kerület lesz a keret, az egyházak keretje. A fenti dolgok haladhatnak addig is. Majd az új convent üti rájuk a pecsétet. Míg tehát az új kerület lesz is „Közeledjünk!” amikben lehet; közeledjünk főleg egymáshoz lélekben. A lelki kapocs nyomán egyéb kapcsolatok is kifejlődnek. Ha akkora hitetek volna mint egy mustármag ...!

Öry Tamás,
lázári lelkész.

A bánati egyházmegye közgyűlése.

Hivatalosan már megérkezett az ősz. De ezt csak itt ott hirdeti egy-egy sárguló lomb, hervadó levél, no meg beérett tengeri táblák, melyek között zakatolva robog a Temesvár—Resica között legujabban forgalomba hozott gyorsított személyvonat. Utasai verejtékeznek a hivatalos őszt meghazudtoló forróságban. Lassan-lassan elmaradoznak a tengeri földek, enyhül a forróság. Bucsunk az Alföldtől. Kezdődik a hegyek világa. Tágas völgyek, melyeken most gyűjtögetik az illatos szénát, váltakoznak erős hegyekkel, kopár sziklakkal, csevegő patakokkal, melyek között merész ivet irva lekanyarog a vasút. Boksánbányánál küldöttség várja a gyűlésre érkező vendégeket. Hiszen püspök is jön a vonaton: Nagy Károlyt várják Erdélyből. Csalódás. A nagy elfoglaltságu püspök nem jöhetett. Szomoruan vettük ezt tudomásul. Resicán már tudták, mégis ünnepélyes fogadtatásban volt részünk s boldog volt, aki a resicai atyafiak közül egy-két gyűlési taggal térhetett haza otthonába, hogy elhalmozza a vendégszeretet ezernyi jelével.

A sok jóért nem akartak adósok maradni az érkezettek. Még az nap, 23-án este igyekeztek leróni valamit a tartozásból. Abból adtak, amijök volt: lelkikincseikből, az építendő resicai ref. templom javára kulturstélyt tartottak a resicaiakkal karöltve a Pannonia nagytermében, melynek asztalainál nem maradt üres hely. A műsort Keresztes József helyi lelkész megnyitója vezette be és a resicai Dalegyet meg a gyári zenekar két-két zene- és énekszámra tette változatosabbá. Végig lebilincselte a közönséget Nemes Elemér szabad-előadása a zene és a vallás viszonyáról. Tapsokkal honorálta a hálás közönség Zöld Mihály végvári lelkész verseit is. Szünet után Szabolcska László lelkes szabadelőadása részesült megérdemelten kedves fogadtatásban. Végül maradtak csemegének Szabolcska Mihály költeményei. Gyöngyszemek. Szétszórtá közöttünk s mi úgy éreztük, hogy sokkal, nagyon sokkal tartozunk neki.

Késő éjjeli órákban oszladozott szét a közönség.

Másnap a zöld asztalnál találkoztunk újra az iskolában.

A tanácskozásokat Szabolcska Mihály esperes és Székely László egyházmegyei gondnok elnökleite alatt, ének és imádság után kezdtük.

Az esperesi jelentésből értesültünk azokról a nagy veszteségekről, melyeket egyházaink a földreform során szenvedtek. Összesen 371 hold föld a veszteség. Legnagyobb a telepese egyházakban, melyeknek csaknem minden földbirtoka elvételre került.

Iskolai sérelmek, vallás sérelmek egész sora következett ezután, melyek orvoslása érdekében kerületi közgyűlésünkhöz fordulunk.

Iskolai jelentésből kiemelkedő örvendetes jelenség, hogy a szemlaci egyház 75,000 Lei javadalmat ad ujonnan választott tanítójának.

A lelkészi özvegy-árva gyámintézet megszervezése ügyében bizottságot küldött ki egyházmegyénk. Alapul az érmelléki egyházmegye tervezetét vesszük, de tanítóinkat is bevonjuk az intézmény kötelékébe.

A kulturadó sürgős rendezésére egyházak felhivattak, lelkészek pedig vasárnapi iskola szervezésére. „Jó Pásztor” anyagi segélyezése nem volt lehetséges, de fokozottabb támogatása lelkészeink munkás szeretetébe ajánlatott.

A Telegdy László által javasolt egyházkerületi egyházfenntartó alap létesítése érdekében egyházmegyénk felir a kerülethez, de amellet meghagyandónak ítéli a kulturadót, mely már meg is kezdte áldásos működését.

Örvendetes tudomásul szolgál, hogy várososi egyházunk anyásítása érdekében a kezdő lépések megtétettek. Nagylak és Pécska társulása jóváhagyatott. Megerősítést nyert Szabolcska László temesvári és Pálúr István lippai lelkészek megválasztása. A nagyszentmiklósi és bunyaszekszárdi üresedésben levő lelkészi állások betöltését közgyűlés szükségesnek tartja s felkéri esperes urat, hogy ez irányban intézkedni szíveskedjék.

A számvevőszéki jelentések és több apróbb ügy elintézése után közgyűlést esperes ur áldást kívánással rekeszti be.

A gyűlés utáni közös ebédnél számtalan pohárköszöntő hangzott el, melyek közül kiemelkedett esperes uré Bálint Miklós ujonnan választott tanácsbíránkra, ki válaszában ismételt ki-jelentette, hogy resicai egyházunknak támogatója lesz megkezdendő nagy építkezésében, mellyel templomot, lelkészlakot, két tantermet és tanítói lakást emel ez a kicsiny egyházunk, melynek buzgó tagjai már eddig is mintegy 600,000 Lei ajánlottak fel fenti célra. Adjon az Isten nekik.

olyan erőt és sikert a kivitelben, amilyen buzgóságot és áldozatkész lelkesedést tanusítottak az elhatározásban!

Zöld Mihály.

Külföld

Vasárnapi iskolai világkongresszus.

A vasárnapi iskolai világszövetség 9-ik nagygyűlését június 18-tól 26-ig tartotta Glasgowban. A romániai magyar református résztvevők dr. K. Tompa Arthur ifjúsági főtitkár (Kolozsvár), Keresztes József [Resica] és Szabolcska László [Temesvár] voltak. Az út Budapest, Bécs, Bazel, Páris, Calais, Londonon át vezetett.

Glasgowba 17-én délelőtt fél 10 órakor futott be a vonat. A rendezőség már várta a vendégeket s legnagyobb szeretettel fogadta, mely szeretetet az egész tartózkodás alatt úgy a háziaktól, mint a rendezőktől egyaránt lehetett tapasztalni. Különösen a magyarok iránt nyilvánult ez meg. A konferencia főrendezője a glasgowi ifjúsági főtitkár, a mindenkitől ünnepelt és szeretett James Kelly külön is meghívta magához a magyarokat egy délutáni teára, hol még dr. Pearce W. C. amerikai főtitkár jelent meg, ki mélyreható szavakkal üdvözölte a magyarokat, megígérte, hogy látogatást tesz Budapest, Kolozsvár, Ujvidéken, amit már azóta valóra is váltott.

A kongresszus Albert yorki herceg védnöksége alatt folyt le, melyen 52 nemzet fia kb. 4500-an vettek részt, kik egytől-egyig magánházaiknál voltak elszállásolva. Mindenki boldog meglepéssel beszélt arról a vendégszeretetről, melyben a háziak részesítették. — 18-án 10 óra kor nyílt meg az ülés, zsoltárecsengés és imádsággal kezdődött, mely erős és rettenetes hatással volt a lelkekre, amint ezer és ezer ember ajkán egyszerre felhangzott: „E földön ti minden népek az Ur Istent dicsérjétek.” Valóban ünnep volt. A lelkek ünnepe.

Naponta háromszor volt előadás — ugyanazon időben több előadó teremben is — délelőtt 10-től 1-ig, délután 3–5 és 7–9 óráig. Minden ország kiküldöttei közül volt előadó, kik 6–10 perces beszédben a hazai vasárnapi iskolák történetét röviden vázolhatták. A romániai és jugoszláviai magyar vasárnapi iskolákról arra való tekintettel, hogy dr. K. Tompa csak később érkezett, Viktor János budapesti főtitkár tett jelentést, ki a magyar résztvevőket vezette, irányította, ki nagy segítséggel és szeretettel volt minden ottlévő magyar iránt. A kongresszuson elhangzott jelentésekből kitűnt, hogy több, mint 32 millióból áll a vasárnapi iskolások serege.

Minden nagyobb és hosszabban tartó be-

széd központi gondolata Jézus Krisztus volt. Ő kell, hogy Ur legyen minden szív felett, mert csak Ő képes a különböző nyelvű és fajú népeket, mint valami drága kapocs elválaszthatatlanul összefűzni. Ő általa leszünk képesek megszabadulni a ma rettenetes helyzetéből — a bűn hatalmából. Csak azok a népek lehetnek nagyok, hatalmasak, függetlenek, kik a gyermeket — a jövőt — az Ő nevében kezdik nevelni.

A jövő nemzedéknek ebben a szellemben való nevelését szolgálja a vasárnapi iskola. A jövő a gyermek. Aki a gyermekkel nem törődik, a jövőt dobta el magától. Mennyire érzik, tudják ezt az angolok. Nincs az az árva, elhagyatott gyermek, kit magukhoz ne ölelnének, meg ne mentenének a jövő számára. Lehetett látni ezt a Glasgowntól 20 km. távol eső árvaházban, mely 79 egyemeletes házból áll, 1100 mosolygós, üde arcú gyermekkel. Ugy néz ki, mint egy kis paradicsom. A család-rendszer van megvalósítva közöttük. Egy családhoz 25 gyermek tartozik. A fiuknál családapa és anyja, a lányoknál csak családanya van. A legnagyobb rend, tisztaság és szeretet uralkodik közöttük, úgy, hogy egyetlenegy sem érzi az árvaságot, sokkal jobban van dolguk, mint itten sok száz, meg száz gyermeknek, kiknek szülői vannak, de egyáltalán nem törődnek velük, úgy Isten számára hagyják. Mindeniket bizonyos mesterségre tanítják, így 16 éves korában, mikor elhagyja az intézetet, kész mesterember, sőt megtakarított pénzzel megy ki az életbe.

A gyermekek, ahogy akkorára felerdülnek, a vasárnapi iskolából kilépve, az ifjúsági egyesületeknek lesznek a tagjai és a mindennapi találkozó helyeik nem a korcsma, hanem az erre a célra épített hatalmas ifjúsági paloták. A glasgowi ifjúsági központi épület egy 5 emeletes palota, ezenkívül minden városnegyedben látható egy-egy háromemeletes, melyekben az ifjak megtalálhatnak minden szórakozást a legkellemesebb játéktól a legszebb könyvtárig. A cserkész csapatok pompás szervezete fiúk és lányok külön-külön, igazi vallás-erkölcsi alapon.

De ezen vallás-erkölcsi nevelés meglátszik egész magán és családi életükön, valamint társadalmi berendezésükön. Szombaton délután bezárják az összes üzleteket, korcsmákat és hétfőn reggelig zárva maradnak. Vasárnap mindenki, úgy az egyszerű munkás, mint a mérnök, a földműves vagy hivatalnok és a gazdag gyáros siet a templomba, és nem érzi jól magát egész nap, ha nem vehetett részt a közös istentiszteleten, nem énekelhetett zsoltárt és nem imádkozhatott. Pompásan berendezett templomaik és egyszerű énekkarjaik vannak.

De nemcsak a templomban, hanem odahaza is imádkoznak. Étkezésnél az evőeszközt senki nem veszi addig a kezébe, míg a házigazda az asztali áldást el nem mondta. Nagyon sok helyen meg van a mindennapi házi istentisztelet — melyen a cselédség is részt vesz. — Zsoltárt énekelnek, a családfő imádkozik és a bibliából egy részt felolvas, ép úgy, mint ahogy volt ezelőtt 100—150 esztendővel a magyar kálvinista családoknál. — Így meglehetett érteni, hogy lehetett az angol a világ leghatalmasabb népe és az ismert világ kétharmadának ura.

A konferencia 26-án este ért véget. Az ott tartózkodás alatt alkalom nyílt a város és a környék nevezetességeinek megtekintésére.

Konferencia után Edinburg és London nevezetességeit néztük meg.

A legközelebbi gyűlés négy év múlva lesz Kaliforniában, a résztvevők ama boldog tudatban bucsúztunk el, ha Isten megsegít, ott újra viszont látjuk egymást.

Keresztes József.

Megjelent és kapható

a magyar tanterv el. iskolák számára a legújabb miniszteri tanterv szerint átdolgozott, Dr CABA ÁGOSTON kir. tanfelügyelő által irt

Román nyelvkönyv

(Gramatică Română) IV. kiadás. A leckék a tantervben előírt beszéd- és értelemgyakorlati anyagot tárgyalják. — Kapható:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea-Mare—Nagyvárad, Ferdinánd király-ut 14.

Ara
12
Le

Egyházi hírek

A debreceni lelkész állásra pályázat után Kolozsvári Kiss László, volt újpesti lelkész, dr Baltazár Dezső püspök vejét választották meg, csaknem egyhangulag.

A szatmári lelkész állást, a meghívás nem sikerülván, pályázat után fogják betölteni.

A hegyközszenimiklóslak ünnepe. Husvét első napjának délutánja örök emlékként fog élni Hk. Szentmiklós történelmében. Rövid két óra alatt elhozta áldozatát faj és valláskülönbség nélkül mindenki az Ur oltárára. Az elvitt harang helyett F. Szabó Károly és családja készített egy nagy harangot 70,000 lei értékben. A gyülekezet az elvitt orgonasípokot ujjakkal pótolta 37,000 lei értékben. A templomot javíttatja. Kertjét új kerítéssel látja el 40,000 lei értékben. A szószerket, papszerket és urasztalát özv. Kalmár Istvánné diszes, uj terítőkkal boríttatja. Lázás munka kez-

dődött mindenütt, hogy augusztus 24-re, mire az új harang elkészül, minden készen legyen. A község lakossága e napon ünnepi ruhát öltött. A felkoszorúzott harangot a székelyhidi állomástól négylovas virággal borított kocsi hozta, két oldalt 42 fehérbe öltözött koszorusleány kísérete mellett. A lovaslegények s az a kocsisor, mely a harangot követte, valóságos festői képet nyújtott a szemlélőknek. A község határán Priviczky Gyula jegyző a községi előjáróság élén fogadta az érkezőket. Már a falu alatt kint volt az otthon maradtak apraja-nagyja, várva az érkezőket. Örömmujongás közt, diadalmenetben érkezett a harang a templom elébe, hol hatalmas diadalkapu volt felállítva „Isten hozott!” „Éljen Szabó Károly” felirással. Az érkezők serege a templom körül foglalt helyet, várva a harang felavatását és felhuzását. Majd felhangzott az ének ezer meg ezer ajakon, mely után Végh József esperes állt az emelvényre s avatta fel az új harangot sziveket megrázó s a lelkeket Istenhez emelő gyönyörű imával. A felavatás után az ajándékozók Balázs Kálmánt érdemei elismeréséül a harang keresztatyjául választván, ki az egyház újraépítésében a lelkész mellett a legtöbbet tett; egyházához való hí ragaszkodásának ez alkalommal is újabb bizonyosságát adta 4000 lei adományával. A harangok zugása közben templomba vonult közönséghez Csokonay József szjtobbi lelkész tartott magasszárnyalású beszédet a krisztusi szeretetről, mely után Szilágyi Árpád székelyhidi orgonista-kántor kísérete mellett felhangzott dr Gellért Sándor egyházmegyei ügyész ajkán a „Gályarabok” gyönyörű éneke. Végezetül Szilye Gábor helybeli lelkész olvasta fel a harang történetét, kiemelve a szentmiklósi hívek az ez évben megnyilvánult áldozatkészséget. Istentisztelet után közebed volt, melyen többek pohárköszöntője után, megkapó jelenet játszódott le dr Gellért Sándor pohárköszöntője alatt, mikor azt az óhaját fejezte ki, hogy Hkszentmiklós áldozatkész népe közül akadjon még egy oly jószívű adományozó, ki a harmadik harangot is megönteti, hogy így harmonikusan hívja a harangok ércnyelve ez áldozatkész népet az Istenházába, ekkor előáll Bete István gazdálkodó, hogy már meg is van, mert ő megcsináltatja. E szíves ajánlatot Végh József a jelenvoltaknak tudomására hozta. Lelkes éljénzés között az egyház s egyházmegye nevében is megköszönte. Ily lelkes hangulat mellett elköltött ebéd mellől szólított el a délutáni harangszó a templomba, hol Dajka István érolaszi-i lelkész tartott Gal. lev. V. 16—23. alapján lelkes beszédet az ifjúsághoz az ősök áldozatkészségéről s egyházukhoz, hitökhöz való ragaszkodásról. Este táncmulatság volt.

S. G.

Harangavatás. A világháború tüzeinek ki-
lobbanása s az ezt követő általános felfordulás
és az új határok között történt lassu elhelyezke-
dés nehézségei után egymásután szállnak fel
toronyainkba az új harangok, jelölve annak, hogy
az itt élő magyarság számotvetve önmagával és
az adott helyzettel, utópisztikus álmok kergetése
helyett a komoly munka mezejére lépett. Mert
ezen az új harangok zengőszavu hirdetői a ma-
gyar tetterőnek, áldozatkészségnek és élni aka-
rásnak. — Egy ilyen új zengőszavu harang szál-
lott fel szeptember 28-án a belényesi toronyba is.
Az új harang színes és megható bevonulása ün-
nepies hangulatot adott Belényesnek, ennek a
román kulturvároskának s csöndes demonstrációja
lett az itt és környéken élő magyarság összetar-
tásnak. — A 105 ezer Lei-nyi költséggel öntött
560 kg. súlyú új harangot hat hófehér felszalago-
zott, felvirágozott tárkányi tulok vontatta be az
állomástól a templomig. Két oldalt fehérruhás
lányok és a hivek százai kísérték hangos ének-
szóval, míg a torony előtt a papság várta az új
kedves vendégek — élén Böszörményi Lajos es-
peres urral. A megérkezés után azonnal megkezd-
dődt az ünnepi istentisztelet, ahol buzgó imád-
ságot mondott az érdemekben megőszült és sze-
retet esperes ur — predikált Arday Aladár gyantai
lelkész — míg a helybeli énekkar jól betanult
énekeket adott elő. Az istentisztelet után kivonult
a tömeg a torony előtti szabad tere, hol a XC.
zs. 1. versének eléneklése után harangavató be-
szédet mondott Juhász András várasfenesi lelkész,
alkalmi költeményt szavalt Faragó Gizella. Végül
a belényesi dalárda és közönség éneklése után
megtörtént az új harang felhúzása. — Délután
vallásos ünnepély volt a templomban, hova már
az új harang hangjai mellett vonult a közönség.
Ekkor bibliát magyarázott Nagy Zoltán gyoroki
lelkész, Csatóry Lajos orgona szólójával. Tatay
Ilonka pedig szépen előadott szavallatával gyö-
nyörködtették a lelkeket. Az egész megkapó és
felemelő ünnepélyt a dalárda éneke után Kovács
Zsigmond kisnyégerfalvai lelkész imája zárta be,
mely után a templomot zsufolásig megtöltő kö-
zönség azzal a tudattal oszlott el, hogy míg a
belényesi kálvinista toronyban ott zeng az új ha-
rang — talán fog sokat szenvedni, tünni a magyar,
de elveszni nem fog soha! — Este műkedvelő
előadást tartottak, melynek jövedelmét a harang
árába adták.

Harangavatás Pusztajlakon. Impozáns ke-
reték között folyt le szeptember 28-án délelőtt 10
órákor Pusztajlakon az új harang felavatása.
10 óra után néhány perccel érkezett meg főtiszt.
Sulyok István a Telegdi József mezőtelegdi bir-
tokos, egyházmegyei tanácsbíró fogatán, akit a

parochia előtt Kádár Miklós az egyház, Szilágyi
Imre bíró a község nevében üdvözölt s végül 12
fehérruhás leány élén Bódis Juliska egy szép
csokrot nyújtott át néhány üdvözlő szóval, mely
csokron rózsákból ez a szó volt olvasható: Hit.
— Azután az új harang hívogató szava mellett
templomba vonult az ünnepi közönség, hol Sulyok
István végezte az istentiszteletet, gyönyörű imá-
ban áldva meg az új harangot s a II. Thess. III.
10. alapján predikálván az adventisták új, mai
téves irányzata ellen. Bíró Ferenc örvéni lelkész
két kisdedit keresztelt, majd Kádár Miklós hely-
beli lelkész ismertette a harangbeszerzés törté-
netét és felolvasta az adakozók névsorát. Délben
100 teritékes közebed volt az iskolában, ahol
pohárköszöntőt mondottak: Kádár Miklós helybeli
lelkész az istentiszteletet végző Sulyok István
urra, melyre Főtiszt. ur válaszolt; továbbá Bíró
Ferenc örvéni, Vaday Béla élesdi, Baka Béla
mezőtelegdi lelkészek és Telegdi József, egyház-
megyei világi tanácsbíró. Ebéd után ismét tem-
plomba ment a társaság, hol Fodor József pósa-
lakai lelkész predikált nagy hatással a felekezeti
iskolák jelentőségéről. — Perselypénz mintegy
2200 lei gyűlt be, a táncmulatság pedig néhány
ezer leit jövedelmezett az egyháznak. — A szép
hangú harang Hönig Frigyes aradi harangöntő-
déjében készült, súlya 241 kg. netto.

Templomi Nőegylet. Nem mint önálló tes-
tület, mint külön jogi személy, hanem mint az
egyház egyik szerve — hivatalos irányítás alatt
— alakult meg a szatmárnémeti-i egyház kebelé-
ben, a más városi gyülekezetekben működő ha-
sonló egyesületek mintájára szeptember 21-én
vasárnap délután, külön istentisztelet keretében
a templomi nőegylet. Célja a vallásos élet mélyi-
tése, az egyház támogatása. Ehez képest tagja

REGISTRU DE INSPECTEI (ISKOLALÁTOGATÁSI NAPLÓ)

melynek beszerzése minden iskolára kötelező. — Kapható

Béres Károly könyvkereskedésében

Ára 80 Lei. Hozzávaló kivonat [Extras] darabja 80 bani.

Harangokat,

vas harangszerelőanyagokat ajánl
és vas harangállványokat

Hönig Frigyes harang-
öntődéje

ARAD, Strada Barlieu No. 10-21. Alapítva 1840.

minden asszony, vagy 21-ik életévét betöltött leány, aki vallását és egyházát szereti és ezt külsőképen is megmutatja a templomi és egyéb istentisztelet buzgó gyakorlásával, erre férjének, családjának, atyafiságának hathatós buzdításával, gyermekeinek vallásos szellemben való nevelésével, szóval példaadó, tündöklő keresztyén életével; — továbbá, aki az egyház virágztatását anyagi tekintetben is előmozdítja és pedig: tőle telhető áldozatossággal, erre másokat is serkentéssel és buzgó agitáló munkával. Az egyület egy 10 tagu tisztikar és utcák szerint választott 100 tagu választmány vezeti.

Követendő példa. A kiskolcsi egyház e néhez gazdasági viszonyok között is dicséretre méltó tanujelét adta újból áldozatkészségének. Agilis lelkészének Gacsályi Zsigmondnak vezetése mellett a múlt évben rendbe hozta iskoláját és egyházi magtárát, mely tető nélkül volt. Most pedig egyetlen felhívó szóra egészen új modern beosztású lelkészi lakást építtetett, mely egymásba nyíló 4 szobából áll a mellékhelyiségeken kívül. A kiskolcsi hívek ez alkalommal 150,000 lelt áldoztak egyházuk építésére és szeretett lelkészük kényelmének biztosítására. Szolgáljon e lelkes kis gyülekezet követendő példa gyanánt azoknak az egyházközségeknek, ahol nemcsak építeni nem hajlandók, de a megérdemelt lelkészi és tanítói fizetést is a legnagyobb nehézségek között szolgáltatják ki.

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődjé Ghiroco-on
(Győrök, Brad-megye)

a legutányosabb árak mellett készít a legfinomabb anyagból bármely hangú és nagyságú a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai kiválóságát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 12

harangot,

Pályázat

- a németperegri ref. kántortanítói állásra.
Javadalom: 1. Természeti lakás [2 szoba, konyha, mellékhelyiség, istálló és konyhakert].
2. Kézpénz 600 Lei havonként előre fizetve: 7200 Lei.
3. Drágasági pótlék: 600 Lei: 7200 Lei.
4. 8 méter tűzifa természetben kiszolgáltatva.
5. Kántori stóla a kerületi rendelet szerint.
6. Esetleges államsegély.
Pályázhatnak református vagy evangélikus vallású okleveles tanítók, tanítónők, akik csehül vagy tótul s a román nyelvet tanítani képesek és

orgonázni tudnak; de szükségből hasonminőségű tanító és tanítónő jelöltek pályázata is elfogadtatik. Pályázatok a kisperegi [Peregul-mic] lelkészi hivatalhoz küldendők. Az állás azonnal elfoglalható.

Orgonahomlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe elsörendű kivitelben készülnek
Wegenstein S. Fiai orgona- és harmonium gyárában, Timisoara.
Külső hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raklaron.
Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközölhetők.
Költségvetéssel és harmonium-organyekkel díjtalanul szolgálunk. 18-26

BÉRES KÁROLY

könyvnyomda, könyv- és papirkereskedése

a Királyhágómelléki Református, **ORADEA-MARE**
Egyházkerület Vallástani kéziköny- **NAGYVÁRAD**
veinek kiadója és főbizományosa
Bulevardul Regele Ferdinand [Rákóczi-út] 14.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület főhatósága alá tartozó elemi iskolákban a következő tankönyvek használandók az 1924-25. iskolai évben:

I. osztály. Lei
Dr Caba Ágoston, Fonomimicai ABC és Olvasókönyv 22-

II. osztály.
Zöld Mihály, A református gyermek első valláskönyve 12-
Dr Caba Ágoston—Nagy Vilmos, Magyar olvasókönyv II. o. 22-
Dr Augustin Caba, Abecedar Fonomimic, Partea I. și II. 25-

III. osztály.
Nagy Vilmos, Református Vallástani kézikönyv III. o. 14-
Dr Caba Ágoston—Nagy Vilmos, Magyar olvasókönyv III. o. 24-
Dr A. Caba, Manual de limba română [Román Nyelvkönyv] 18-
Toma Cocișiu, Legendeale Românilor — — — 3-
Coroiu—Tripon—Domocoș, Geografia județului Bihor — 7-
Dr Caba—Coroiu—Nagy, Biharmegye kézi térképe — 8-

IV. osztály.
Nagy Vilmos, Református Vallástani kézikönyv IV. o. — 14-
Dr Caba—Nagy, Magyar Olvasókönyv IV. o. — 26-
Dr Augustin Caba, Manual de limba română — — 18-
Toma Cocișiu, Istoria Românilor IV. o. — — 8-50
Coroiu—Tripon—Domocoș, Geografia Patriei [Földrajz] 10-

V. osztály.
Nánay Béla, Egyháztörténet — — — — 20-
Több népiskolai tanító, Magyar olvasókönyv — — 40-
Dr Augustin Caba, Manual de limba română — — 18-
Toma Cocișiu, Istoria Românilor V—VI o. — — 11-
Dulfu P. Cristescu D. și Cristescu Fl., Geografia Continentelor 17-50
Dr Muresan—Dr Ioanovici, Constitutia Patriei — — 17-
Szebesztha—Bányai, Természettan — — — — 23-

VI. osztály.
Szappanos Károly, Református Keresztyén Vallástani — 20-
Több népiskolai tanító, Magyar olvasókönyv — — 40-
Dr Augustin Caba, Manual de limba română — — 18-
Toma Cocișiu, Istoria Românilor V—VI o. — — 11-
Dulfu P. Cristescu D. și Cristescu Fl., Geografia Continentelor 17-50
Dr Muresan—Dr Ioanovici, Constitutia Patriei — — 17-
Szeiler Miklós, Természettan és vegytan — — — — 23-

A tankönyveken kívül a legjobb füzetek, rónok, tollszárazak, tollak, törölógummik, fekete és színes tenták, palatáblák, palavesszők, szivacsok, stb. legutányosabban kaphatók.

Kiváló tisztelettel: Béres Károly.

LELKÉSZEGYESÜLET

Erdélyi Református Egyházkerület nyugdíj- és özvegy-árva gyámintézete.

Mult 1923. évi kerületi közgyűlés megalkotta — hosszas előleges tervezetések után a nyugdíj-szabályzatot Erdélyre vonatkozólag és pedig azzal a kikötéssel, hogy az egy év alatt szükségességnek mutatózó módosításokat megfogja tenni; ezek a módosítások — körülbelül — a most külsőben levő 1924. évi kerületi közgyűlés nem kicsinylendő feladatát fogják képezni. Epen ezért nem tartom szükségtelennek a nyilvánosság előtt hozzászólni e nagy horderejű ügyhöz és pedig a papokra vonatkozó részhez. Esetleg az intéző-körök valami megvalósítandót találhatnak írásomban. A királyhágómellékiek is tervezgetnek. Vajjon nem lenne-e jó és ésszerű a társulás? Ha összefogva alkottatnék meg az intézmény, jóval erősebb és életképesebb lenne. Vázlatosan ismertetem a cimben jelzett nyugdíj- és özvegy-árva gyámintézetet és rámutatok a „szabályzat” általam vélt hiányaira.

Kötelezett tagok az „összes rendes, helyettes, missiói és segédpapok, valamint az állandó vallástanító papok;” theologiai középiskolai rendes tanárok, okleveles helyettes tanárok, torna és zene rendes tanítói; elemi iskolák rendes tanítói, tanítónői, lévita-tanítói, óvónői; egyházkerületi és egyházi tisztviselők.”

Vannak még ugynevezett jogosított tagok is.

Az intézet tulajdonképpeni működését az átmeneti — vagyon gyűjtésre szánt — évek leteleése után, 1929 július 1-én kezdi meg. Az átmeneti évek alatt csak hivatalból lehet a nyugdíjazást elrendelni; de büntetesképp nyugdíjazni senkit se szabad. Nyugdíj szempontjából a teljes szolgálati idő tanároknál 35 év, többi tagoknál 40 év. Nyugdíj összege papoknál 5 évi szolgálattal 16,800 Lei, 35 évvel 25,800 Lei [de szó van róla, hogy esetleg a középiskolai tanárokéval legyen egyenlő, ami helyes is lenne]; középiskolai tanároké 5 évi szolgálattal 19,200 Lei, 30 évvel 34,200 Lei; theol. tanárok 5 év 26,400 Lei, 25 év 52,800 Lei; polg. isk. zene és tornatanítók 5 évvel 15,600 Lei, 30 évvel 24,600 Lei; tanítók 5 év 12,000 Lei, 30 év 18,000 Lei és így tovább.

Jövedelmek: az intézmények fenntartói „fenntartói járulék” címén fizetik a javadalma s fizetésének 5%-át évenként; a tagok fizetésük 15%-át egyszersmindenkorra belépési járulékul és éven-

ként 10%-ot tagdíjul; az iskolák növendékei évenként bizonyos meghatározott összegeket.

Özvegyek férjük szolgálati ideje szerint kapják a nyugdíjat, pl. egy özvegy papné, ha férjének 5 szolgálati éve volt, kapna 5600 Leit, ha 30 éve volt 8100 Leit, a szabályzati kifejezést idézve „ez idő szerint”. Árvák neveltetési járulékot kapnak.

A tag halála után [akár tényleges szolgálatban, akár nyugdíjazott állapotban halt el] a hátramaradottjai temetési segélyül kapják az özvegyet megillető ellátmány $\frac{1}{3}$ -ad részét.

5. §. szerint a kötelezett tagok között vannak említve a rendszeresített állásban működő tisztviselők. Ide határozottan betoldandó lenne: „és mindazok az egyházmegyei tisztviselők, akik megszakitás nélkül legalább 10 évet, mint ilyenek” szolgáltak [esperes, főjegyző, számvevő, egyhmi pénztárnok, aljegyző, tanügyi előadó] — ezek tisztviselői fizetésük összegét is kapják nyugdíjul; mivel sokkal súlyosabb és terheesebb munkát végeztek, mint paptársaik.

10. §. szerint a nyugdíjba beszámítható szolgálati időpont kezdete a régebbi papokra nézve a volt orsz. nyugdíjintézet megállapítása szerint történik; ellenben az ifjabb papokra nézve, kik a régi orsz. nyugdíjintézetnek nem lehettek tagjai — nyugdíjjogosultság kezdő időpontja az a nap, mikor szolgálatukat megkezdik. Itt a régi papokat nagy sérelem éri, de az ifjabbaknak előny van előlegezve. A volt orsz. papi nyugdíjintézet szabályai szerint [elég helytelenül, a törvénynek visszaható erőt tulajdonítva] a nyugdíjba csak a 24 év betöltése utáni január 1-ével kezdődőleg számítottatott a szolgálat. A mostani szabály szerint már 20 év betöltésével kezdődik a kezdő időpont [segédpapi szolgálat] a fiatal papoknál. Legyünk igazságosak. Ne üssük — ha kell, ha nem — a régebbi papokat! Legyen náluk is a nyugdíjba beszámítható szolgálat kezdőpontja szolgálatuk kezdetének első napja.

[Folytatjuk.]

Kiss Ferenc,
holtmarosi ref. pap.

Külföldi irodalmi szemle.

[Folytatás.]

Akik a Mebergall F. „Wie predigen wir dem modernen Menschen?” című, a homilétikai irodalomban a különböző theologia irányzatoktól függetlenül korszakalkotó első és második kötetét olvastuk, örömmel vettük kézbe a befejező harmadik kötetet [Tübingen Mohr 1921.], mely mintegy gyakorlati szemléltetése céljából a két első kötetben lefektetett elveknek, predikációkat, elmélkedéseket, beszédeket és előadásokat közöl. De ezek a rövid, részben csak vázlatos munkák egészen más viszonyban állanak írójuk megelőző elméleti fejtegetéseivel, mint a Ravasz újabb kö-

tetei „A gyülekezeti igehirdetés elmélete”-vel. Ravasz beszédei pompás műalkotások, gazdag építő tartalmuak. Mebergall a harmadik kötetében is tanítani akar s akik két első kötete után, ellentétes theologiai álláspontjuk dacára is mesterüknek tartották a heidelbergi professzort, a harmadik kötetrel már kevésbé vállalkják a közösséget. Tanulmányozni és nem lemásolni azonban Mebergallt e könyvből is érdemes.

Formális homilétikai szempontból, mintha némi visszaesést mutatna a jelenkori német igehirdetés. Talán az ujabban anyagi gondokkal is küzdő és hivatalos munkával megterhelt német lelkipásztornak kevesebb ideje maradt beszédei külső kidolgozására, vagy inkább tudatosan szakít a műélvezetet nyújtó predikálási móddal s nem annyira gyönyörködtetni, mint mindenek felett eszméltetni, építeni akar.

Az egyre népszerűsödő gyermek-istentiszteleti igehirdetéshez, végezze bár a lelkész, akár közvetlenül, akár segítők igénybevételével, a vasárnapi iskolában: jó szolgálatot tehet Rüling J., Herrmann F. Az előbbi 28 fejezetben, „Handrechnung zum Kindergottesdienst.” (Leipzig, Dichert 1921.) cím alatt tárgyalja Jézus életét, az utóbbi a baptisták vasárnapi iskolai továbbképző kurzusán tartott előadásait adja kézre. „Hilfsbuch für Sonntagsschullehrer und Kinderfreunde” (Kassel, Onken 1921.) című igen érdekes könyvében.

Tasnád.

(Folyt. köv.)

Bereczky József.

Apróbb közlemények.

Lelkészegyesületi közgyűlés. A nagybányai református egyházmegye lelkészegyesülete szept. 30-án tartotta szokásos évi közgyűlését Szatmáron a tagok szép érdeklődése mellett. — Magoss Ferenc elnök megnyitóját után Miszti Mihály előadó javaslatára kimondotta a közgyűlés, hogy a vasárnapi iskola minden gyülekezetben megszervezendő és ennek megtörténetéről az esperesi hivatal december 1-ig értesítendő. — A szervezendő országos református lelkészegyesület alapszabályait Oláh Sándor krassói lelkész ismertette és az ő, valamint a Széll György esperes indítványára úgy határozott a közgyűlés, hogy a jelenlegi viszonyok között nem tartja időszerűnek az egyetemes lelkészegyesület megalakítását és így nem látja fennforogni új alapszabályok készítésének a szükségességét sem, hanem az eddigi egyházmegyei lelkészegyesület keretei között igyekszik munkásságát kifejteni. Ezután Visky Ferenc egri-i lelkész tartott értékes előadást arról, hogy mi módon lehetne bensőbbé és intenzívebbé tenni az egyházi életet. Ezt a célt szerinte a fokozottabb belmissziói munkálkodás, a vasárnapi iskola és ifjúsági egyesület szervezése és a szigorú egy-

házfegyelem gyakorlása útján érhetnénk el. A helyes utmutatásokat nyújtó előadást tartalmas eszmecsere követte, melyen a hozzászólók a presbyteri konferenciák tartását, az egyháztagok személyes fölkeresését és a szomszédos gyülekezetek meglátogatását is alkalmás módnak nyilvánították az egyház iránti érdeklődés fölkeltésére. Majd Sziki Ádám indítványára, a tűzhalált halt Kovács Gyula lelkész árváinak a fölsegélyezésére 50–50 Leit ajánlott fel minden lelkész a legközelebbi kiosztásra kerülő államsegélyből és kimondották azt is, hogy a temetési segélyben a nyugdíjas lelkészek özvegyei is részesülhetnek, ha férjük munkaképtelenség miatt nyugdíjaztatott. — Végül Sárközy Lajos lelkész tett előterjesztést arra vonatkozólag, hogy a lelkészegyesület intézen megkeresést az egyházmegyei közgyűlés útján a kerülethez, hogy a kulturadó új alapon vetessék ki a gyülekezetekre és az ilyen módon befolyó összeg kizárólag a még meglevő középiskolák fenntartására fordíttassék.

Lelki mozdulás. Az érmelléki egyházmegyei lelkészértekezlet folyó évi augusztus 18-án az egyházmegye területén 3 lelkészi kört alakított a belmissziói munkák felkarolása s általában a hitélet fellendítése céljából. A határozat megtestesülése, vagy papíron maradása természetesen az egyes körök lelki mozdulásán fordult meg. Egy ilyen szép lelki mozdulás volt a margittai körben szeptember 26-án, amikor Margittán, minden formai meghívás nélkül, mintegy baráti megbeszélésre, egyetlen kivétellel mind a 12 lelkész összejött, hogy eldöntse lesz-e hát valami, vagy semmi? S ez a kis bizonytalan próbálkozás a lelkek nem is remélt szeretetteljes összecsendülésévé lett. Elhatároztuk, hogy kettős irányban indulunk előre. Egyfelől a magunk elmélyülése, önképzése, a testvéri szeretet megszilárdítása s teendőink megbeszélése céljából havonként tartunk körü értekezleteket mindig ott, ahova meghívást kapunk, ennek hiányában pedig Margittán. Ezeknek tárgysorozatát biblíamagyarázatok, előadások s megbeszélésekből gondoljuk összeállítani. Másfelől a gyülekezeti lelkiébredést szolgáló vallásos vasárnap délutánokat rendezünk gyülekezeteinkben a környékbeli lelkészek közreműködésével, gyermekek számára vasárnapi iskolai mintatanításokkal s presbiteri értekezletekkel. Egyszóval élővizet akarunk meríteni a Forrásból s tovább adni a szomjuhozó sokaságnak. Minthogy pedig korelnökönk, kedves Rác Lajos bátyánk vonakodott az elnökséget viselni, Balogh Ferenc kedves bátyánkat választottuk meg elnöknek. Kérjük az Urat, hogy amit most elkezdett Lelke által, vigye is véghez az Ő dicsőségére!